

अभिलेखापोटी जमा होणाऱ्या रकमांचा
भरणा शासन खाती करण्याबाबतच्या
सर्वसाधारण मार्गदर्शक सुचना.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्र. : विनिप/अभिलेख-०६/प्र.क्र.(१४/२०२२)/पीएसी-१
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक:- १२ डिसेंबर, २०२२

संदर्भ:-

१. महसूल व वन विभाग शासन निर्णय आरईव्ही-०६१३/प्र.क्र. ८९ / टी-२,
दिनांक २६ जुन, २०१५
२. महसूल व वन विभाग पत्र क्रमांक आरईव्ही - ०३१७/प्र.क्र. २७ / टी-२,
दिनांक ७ एप्रिल, २०१७
३. महसूल व वन विभाग पत्र क्रमांक -विनिप/अभिलेख-०६/प्र.क्र.(१४/२०२२)/पीएसी-१
दि.०६/७/२०२२.

प्रस्तावना-

सर्वसाधारणपणे जिल्हाधिकारी कार्यालय / उप विभागीय अधिकारी कार्यालय / तहसिलदार कार्यालयात
अभिलेख्यापोटी खालील बाबींकरीता शासनास रकमा प्राप्त होतात.

- i. विविध प्रकारचे कोरे नमुने विक्री रक्कम
- ii. विविध प्रकारच्या प्रमाणित प्रती
- iii. विविध प्रकारचे निवाडा आदेशाच्या प्रती
- iv. शोध / शोधनावळ फी
- v. नक्कल फी ई.

संदर्भ क्र.१ व २ अन्वये शासनाने “ ००२९- जमीन महसूल, ००४५- करमणुक कर व ०८५३ - गौण खनिजे
उत्खनन नियमापासून मिळणाऱ्या जमा रकमां ” या लेखाशिर्षाखाली सर्व रकमा या ग्रास (GRAS) प्रणालीद्वारेच
जमा करण्याचे निर्देश दिलेले आहेत. परंतु मंत्रालयीन विशेष निरीक्षण पथकाच्या अचानक तपासणीत असे
निर्देशनास आले की, काही कार्यालयात अजुनही सदरच्या रकमा या मॅन्युअली बँकेत भरल्या जातात, तर काही
कार्यालयात अभिलेख्यापोटी जमा रकमा योग्य त्या लेखाशिर्षाखाली विहित मुदतीत भरल्या जात नाही. तर काही
कार्यालयात अभिलेखाकरीता जमा रकमा करीता दुय्यम नोंदवही ठेवली जात नाही किंवा ठेवली तरी सर्व
कार्यालयात तिचा विहित नमुना एक समान नाही. म्हणून संदर्भ क्र. ३ च्या पत्रान्वये अभिलेखापोटी प्राप्त होणाऱ्या
रकमा शासन खाती जमा करण्याबाबतच्या सुचना निर्गमित करण्यात आल्या होत्या, परंतु विभागीय आयुक्त
कार्यालयाकडून सदरच्या एकत्रित सूचना संबंधितांना कळविल्या गेल्या नसल्याने अजुनही काही कार्यालयात
अभिलेख्यापोटी जमा रकमा या मॅन्युअली बँकेत चुकीच्या लेखाशिर्षाखाली भरल्या जातात.

अभिलेखाकरीता स्विकृत करण्यात येणाऱ्या रकमा, त्यांचा भरणा व त्याकरीता ठेवायची नोंदवही याबाबत
संपूर्ण महाराष्ट्रात एक समानता राहण्यासाठी सर्व संबंधित कार्यालयांना खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक सुचना देण्यात
येत आहेत. सदरच्या सूचना या फक्त मार्गदर्शक स्वरूपाच्या असून, अभिलेख्यापोटी जमा रकमा स्विकारताना व त्या
शासन खाती जमा करताना शासनाने विहित केलेले अधिनियम / नियम / शासन निर्णय / परिपत्रके यांचे पालन
करण्यात यावे.

परिपत्रक-

१. संदर्भ क्र.१ व २ अन्वये निर्देशित केल्यानुसार अभिलेख्यांपोटी जमा होणाऱ्या सर्व रकमा या यापुढे **फक्त (GRAS) प्रणालीद्वारेच** शासन खाती जमा करण्यात याव्यात. सदर रकमांचा कोणत्याही परिस्थितीत मॅन्युअली पद्धतीने शासन खाती भरणा करण्यात येऊ नयेत.
२. वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासन यांचे पत्र क्र. संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.३७/ कोषाप्रशा-४, दिनांक २५.८.२०२० नुसार रक्कम रु.५०/- किंवा त्यापेक्षा जास्त रक्कमेची चलने GRAS प्रणालीद्वारे भरण्याची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. त्याचाही उपयोग अभिलेख्यापोटी देय रकमा स्विकारताना / भरताना करावा.
३. ज्या खातेदारांची रक्कम रु.५०/- पेक्षा कमी असेल अशा खातेदारांकडून ती रोखीने घेण्यात यावी व त्यानुसार जमा झालेली रक्कम ही रु.५०/- झाल्यावर लागलीच ती ग्रास प्रणालीद्वारे शासन खाती जमा करण्यात यावी.
४. अपवादात्मक परिस्थिती / तांत्रिक अडचणी असल्याच अभिलेख्यापोटी जमा होणाऱ्या रकमा रोखीने स्विकारण्यात याव्यात. मात्र कोणताही खातेदार सेवेपासून वंचित राहणार नाही याची कृपया दक्षता घेण्यात यावी.
५. अभिलेख्यांपोटी जमा होणाऱ्या सर्व रकमा (नक्कल फी, शोध फी कोरे नमुने विक्री इ.) या आपापल्या विभागाप्रमाणे खाली नमुद केलेल्या संकेतांकाखालीच शासन खाती फक्त ग्रास (GRAS) प्रणाली मार्फत भरणा करण्यात याव्यात.

जमा लेखाशिर्ष :- ००२९ जमीन महसूल, ८०० इतर जमा रकमा, (०५) इतर बाबी ...

अ.क्र.	विभागाचे नाव	योजना संकेतांक
१	विभागीय आयुक्त, कोकण	००२९११११
२	विभागीय आयुक्त, नाशिक	००२९११२९
३	विभागीय आयुक्त, पुणे	००२९११३८
४	विभागीय आयुक्त, अमरावती	००२९११४७
५	विभागीय आयुक्त, नागपूर	००२९११५६
६	विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद	००२९११६५

६. महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील नियम क्र.८ नुसार कार्यालयात जमा होणाऱ्या रकमा दोन कार्यालयीन दिवसात शासन खाती भरणे आवश्यक आहे. त्यामुळे अभिलेख्यांकरीता प्राप्त होणाऱ्या रकमा दोन दिवसात शासन खाती भरणा करण्यात याव्यात.
७. शासन महसूल व वन विभाग अधिसूचना क्र. संकीर्ण-१०९५/ प्र.क्र. १२१/ ल-१, दिनांक २५.९.२००१ नुसार अभिलेख्यापोटी जमा होणाऱ्या रकमा स्विकारताना दर आकारण्यात यावेत.
८. अभिलेखाकरीता प्राप्त होणाऱ्या रकमांची चलनांकरीता वर्षनिहाय एक स्वतंत्र फाईल तयार करण्यात येऊन त्यात दिनांकनिहाय चलने लावण्यात यावीत.
९. अभिलेखांच्या ग्रास प्रणालीद्वारे जमा रकमांची चलने ग्रास प्रणालीत न चुकता नियमित Defaced करण्यात यावी व अशी Defaced केलेली चलने देखिल मुळ चलनासोबत सदर नस्तीत लावावीत.
१०. वरिष्ठ कार्यालयास पाठविण्यात येणाऱ्या जमा रकमांच्या विविध अहवालात अभिलेख्याच्या रकमा स्वतंत्र दाखविण्यात याव्यात.

११. शासनाकडून / वरिष्ठ कार्यालयाच्या तपासणीच्या वेळेस अभिलेखांच्या रकमा संबंधीची नोंदवही, चलने इ. दस्तऐवज सदर पथकास दाखविण्यात यावेत.
१२. सोबत जोडलेल्या नमुन्यात अभिलेखांच्या रकमा स्विकारणाऱ्या प्रत्येक कार्यालयाने स्वतंत्र नोंदवही ठेवावी. सदरची नोंदवही लिहिताना शासन महसूल व वन विभाग परिपत्रक दिनांक १७.११.२०२२ मध्ये दिलेल्या सर्व सुचनांचे पालन करण्यात यावे.
१३. सदर नोंदवहीत महिना संपल्यानंतर जमा झालेल्या रकमांचा दिनांकानिहाय गोषवारा काढण्यात यावा, तर आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर एप्रिल ते मार्च असा महिना निहाय गोषवारा काढण्यात यावा.
१४. GRAS द्वारे जमा होणाऱ्या अभिलेखांच्या प्राप्त होणाऱ्या रकमांचा ताळमेळ शासन वित्त विभाग परिपत्रक दि.०१/०७/२०१६ अन्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार घेण्यात यावा.
१५. वरीलप्रमाणे कार्यवाही होते किंवा कसे याची तपासणी जिल्ह्यातील अंतर्गत लेखा परिक्षण पथकाकडून त्या त्या कार्यालयाच्या अंतर्गत लेखा परिक्षणाच्या वेळी तपासण्यात यावी.
१६. टी / ल-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी सदर बाबींचा वेळोवेळी आढावा घेण्यात यावा.
१७. या सुचना फक्त दिनांक २५.९.२००१ अधिसूचनेप्रमाणे घेण्यात येणाऱ्या रकमांकरीता लागू राहतील, माहिती अधिकाराकरीता प्राप्त होणाऱ्या रकमांकरीता या सुचना लागू राहणार नाहीत.

सदरचे परिपत्रक हे महसूल व वन विभागातील कार्यासन ल-१ व टी यांचे मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०२२१२१२१६५५२४९६१९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अ. सो. देशमुख)

उप सचिव

महसूल व वन विभाग

प्रति,

१. अप्पर मुख्य सचिव (महसूल, मुद्रांक शुल्क व नोंदणी), प्रधान सचिव (वने) व प्रधान सचिव (आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन), यांचे स्वीय सहायक,
२. महसूल व वन विभागातील सर्व संबंधित उप सचिव / सहसचिव

प्रत :-

- १) विभागीय आयुक्त, कोकण / नाशिक / पुणे / औरंगाबाद / अमरावती / नागपूर
- २) महालेखाकार (लेखापरीक्षा) १ व २, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
- ३) जिल्हाधिकारी (सर्व).
- ४) निवडनस्ती पी ए सी - १.

[illegible]